

TELEGRAFUL ROMAN.

N^{ro} 30. ANULU XI.

Sabiu 12 Aprile. 1863.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Congressulu nationalu.

Siedinti'a I.

(Urmare si incheiare)

Acestu cuventu presidialu alu Esc. Sele D. Eppu Br. de Siagun'a, rostitu cu tota gravitatea si demnitatea, ce este propria inaltului oratoru, n'a lipsitu a produce in adunarea intraga o insuflare viia si o impressiune adunca. Si strainii cei numerosi se vedea cum sunt surprinsi si petrunsi de puterea cuventului, de moderatiunea, chiaritatea si profundi-tatea judecatii lui. —

D. Baritiu citește acum numele deputatilor, din cari lipsindu unii s'au substituitu prin altii.

In privinti'a Br. Nopcea, care n'urm'a scrisorei de conchiamare din partea gr. cat., a respunsu, ca nu se tine de confessiunea aceea, unii ceru a se lua actulu la protocolu, altii, alaturandu-se la parerea Eppu Presiedintelui Siagun'a, pretindu-si ni se pare cu totu dreptulu—a se ignora lucrulu si a remane pelanga aducerea lui la cunoscinti'a Conferintiei.

D. Presiedinte Eppu Siagun'a ehuncia, ca adunarea e completa si constituita si capace de a aduce concluse, si asi'a se pote procede mai departe; car la repetite strigari, ca sa remana totu secretarii cei vechi, lipsind doi, se propunu si se primescu dd. Codru Dragusianulu si Popu Grideanu.

D. Baritiu cere citirea p. n. resolutiuni, pe alu carei temeiu ne-am adunatu, ca sa nu se po'ta imputa, ca acum doi ani, ilegalitate.

D. Bolog'a: Mai e de lipsa, sa siada membri Comitetului permanentu la mes'a presidiala?

D. Baritiu. Da, pana nu-si voru da socotelele.

D. Vas. Popu. Comitetulu nu mai are nici o functiune, candu e adunatu congressulu.

D. Branu de Lemeny: Comitetulu nu mai are intielesu.

D. Presied. Mitr. Siolutiu. Dar sa remana secretarii la mesa, si membrii Comitetului sa faca locu. (Se face.)

D. Baritiu citește decretulu citatu in limb'a magiara.

P. Macedon pretinde, ca de ore-ce Archiereii au scrisu in limb'a romana, si Inaltulu Gubernu aru fi trebuitu sa raspunda totu asi'a. (Bravo! lungu)

D. Baritiu-lu citește si romanesce in traductiune neoficiosa.

D. Presied. Mitrop. Siolutiu. Va urma citirea p. n. resolutiuni imperatesci, si liindca vorbesce insusi Monarchulu cu natiunea, sa ascultamu cu tota devotiunea. (Toti se scola.)

D. Baritiu citește in limb'a germana, si D. Puscaru la provocarea Presiedint. Eppu Siagun'a si n'cea romana (In decurgerea citirei testului romanescu, precum si n' fine: Sa traiasca! lungi entusiastice pentru Mai. Sea.

D. Pres. Eppu Siagun'a. Domniloru! Amaudit acum charti'a aceea frumo'sa, prin carea am dobandita concederea pentru celebrarea acestei adunari. Acum trebuie sa pasimu la actulu, la care ne provoca convictiunea no'stra morala si patriotica. Activitate si lucrare se cere, caci vocea unanima a simtiuriloru no'stre ne dice, sa multiamimu Maiestatii Sele pentru grati'a imperatesca, caci in astfelu de modu si limbagiu s'au induratu a se esprime in privinti'a portarei natiunei romane, precum natiunea romana n'a fostu obicinuita a audi unu astfelu de limbagiu. Deci noi vomu sa e-

sprimamu solenniter convingerile no'stre morale, si acest'a intr'o adresa de multiamita, dupa-cum dice limbagiuulu quotidianu. Aci am ajunsu, Domniloru! la stadiulu, care ne insufla o ingrijire, ca nu cum-va sa depunemu simtiurile no'stre altmintrea, de-cum se afla ele in fundulu celu mai profundu alu inimei no'stre, si ca nu cum-va sa luamu punctu de purcedere la activitatea no'stra dintr'o parte neperfecta si lunecosa. Tote impregiurările, Dloru! ne dicu un'a si aceeasi, adica o judecata matura, o prejudecare din mai multe puncte de vedere, o prejudecare purceditoare din virtutea tuturor virtutiloru. Nu numai din privinti'a convingerei religinare e numai unic'a virtute, carea intrece tote virtutile religinare, ci si n'vieti'a politica numai un'a virtute este, carea intrece tote virtutile. Virtutea acest'a, carea e virtutea tuturor virtutiloru, e amorea curata, amorea adeverata, si in amorea acest'a curata si adeverata catra persona cea prea inalta a Imperatului, care ne e bunulu, ne e scutulu in tote, sa concentramu tote convingerile no'stre nationale si patriotice, si astfelu sa depunemu omagiulu nostru de bucuria prin o adresa! —

Nu me'ndoiescu, ca cine-va nu va simti amorea cea curata catra Imperatulu, nu ca dora acum au inceputu amorea no'stra, decatu fiindca simtiurile convingeriloru no'stre produse prin misce impregiurari si intemplari sunt legione. Ca tote acestea sa se aduca la o armonia si inca la o armonia de amore, nu e lucru micu. Amorea, armonia, estetic'a, ce se formeza cu pripa, curendu si trece. Ca sa potemu dara, purcede din centrulu amerei curate, gandescu ca nimerescu si convingerile Dvo'stre, ca mainainte d'a ne apuca de compunerea unei adrese, e de lipsa o consultare obstesca, dar nu de unu patrariu, nici de o jumetate de ora, ci pote si de doua seu trei ore, — o consultare, o pregatire pentru de a se pote descrie si formula convingerile no'stre.

Astadi inca s'aru pote tine o astfelu de consultare, insa eu sciu, ca suntemu dedati a prandi la 12 ore, preaputini prandiescu la 1 seu 2 ore, de aceea sa ne adunamu seu astadi dela 5 pan la 6, seu mane la 9. Eu propunu, — Dvo'stra veti hotari. Siedinti'a aceea Presiedintii dorescu sa se faca fara auditori, adica secreta.

Dloru! Nu e omu in lume, care sa iubesca mai putinu lucruri secrete ca eu. Eu iubescu publicitatea si cunosc a-tatu partea eii cea buna, catu si cea rea. Stralucirea lumini-loru acestor'a *) nu me smintesce, pentru-ca e ntr'o mesura practicabila. Deca e si publicitatea intr'o mesura practicabila, atunci si eu sum pentru publicitate; dar candu credu, ca publicitatea va ave spre cursulu desbateriloru si lucruriloru no'stre influintia pagubitore, atunci si eu sum incontr'a eii. —

Asia dara declarati-ve dorinti'a, ca astadi sa ncepemu ori mane cu desbaterile pentru adresa, si ca publice sa fia desbaterile seu secrete? —

D. Vice-Presiedintele gubernialu Basilin Popu.

Prea Onorata Adunare!

Pan'a nu aduce inainte Esc. Sea D. Eppu, cumca consultările obiectului acestui'a asi'a sunt de momentose, in catu nu aru fi de ajunsu tempulu de o jumetate de ora, am avutu cugetu ca se ceru si eu cuventu.

Asia dara me declaru si eu pentru amanarea siedintiei pe mane la 9 ore. — Ori se va hotari, ca se ne apucamu

*) Pe mas'a Presiedintiloru erau lumini aprinse.

astăzi de meritul lucrului, ori nu, cugetu ca nu gresiescu deca voi aduce unu obiectu foarte momentos la pertractare. Eu credu, ca nu este nici unulu sa nu se bucure de acésta adunare; eu din parte-mi nu-mi potu esprime bucuria cu cuvinte, — căci bucuria cea mare numai prin simtiuri se esprima, — vedindu acésta numerósa adunare natiunala. Cine a facut'o de suntemu aici adunati,? Acést'a avemu de a o multumi numai Escellentieloru Sele Archi-Pastoriloru nostri, si cugetu, ca mai buna multiamita nu vomu poté aduce Escellentieloru Sele, Archipastoriloru nostri, pentru ostenelele, ce le au avutu pentru aducerea in fiintia a acestei adunări natiunale, cá deca vomu dice ca suntemu datori Escellentieloru Sele cu mare multiamita. (Acést'a o manifestéza adunarea prin radicare si strigări entusiastice: Sa traiéasca Escellentiele Sele!)

D. Maniu (Jude prim.) cere nainte de tóte, cá Comitétulu permanentu sa-si dea seama despre lucrările din acesti doi ani.

D. Pres. Eppu Siagun'a. Presidiulu rămâne la ordinea dfilei; cine are vr'o motiune de altu felu, s'o astérna in scrisu. Dintr'alte Comitétulu si-a cunoscutu datorinti'a, si-a facutu raportulu si-lu va presentá la tempulu seu.

D. Maniu - si retrace motiunea.

D. Pres. Eppu Siagun'a. La ordinea dfilei e compunerea unei adrese de muliamire pentru p. n. resolutiune la petitiunea Conferintiei natiunale din 1/13 Ian. 1861.

D. Puscariu. Acésta resolutiune imperatésca au umplutu inim'a nóstra de bucuria si e démna cá noi sa dăm espressione simtiuriloru nóstre de multiamire pentru aceeași. Simtiurile acestea aru avé sa purcéda din istoria trecutului nostru; căci bine scimu, ca numai de atunci'a au inceputu o epoca mai favorabila si mai buna pentru natiunea nóstra, decându suntemu sub sentulu p. n. case imperatesci habsburgice. De aceea sum de parere, cá adress'a nóstra de muliamire propusa de Esc. Sea Eppulu Siagun'a si D. VPresiedinte gubernialu, (?) cerendu consultare mai natura, sa se trachteze mănne, cá sa-i potemu dá valórea cuvenita; ear pentru cá sa castigámu din tēmpu, eu credu ca sa priimim in principiu propunerile facute si sa alegem o comissiune, carea sa pregátésca pe mănne unu proieptu de adresa.

D. Pres. Mitru. Siolutiu. Obiectulu e deslusitu, vorbirile mai departe sa se cionte: multi suntemu betráni si avemu lipsa de odichna. Ne readunámu mănne la 9 óre. (Toti se radica; d. Branu de Lemény cere cuventu).

D. Pres. Eppu Siagun'a. Me rogu, Dloru! sa siedeti.

D. Branu de Lemény. Intrebarea e 1) Tinemu siedintia adi ori mănne? 2) publica ori privata va fi siedintia? Eu sum de parere, ca adi la 5 óre sa ne adunám la siedintia privata, ear mănne la 9 óre la siedintia publica. Despre cea de astadi la 5 óre s'au enuntiatu sa fia privata.

D. Popu n'a auditu enuntierea, se alatura lānga d. Branu.

D. Pres. Eppu Siagun'a. Eu nu potu enuntia nimicu, ce inca nu s'a pertractatu. Am propusu adunarei, sa-si enuntie voi'a, cá adica sa se tina adi ori mănne o conferintia pentru pregatirea materialulu adresei, si am disu, ca conferintia acést'a sa o tinemu numai noi intre noi, si nu publica; si acést'a s'a si priimitu, căci: Qui tacet consentire videtur. Ast'a e unu ce atātu de curatu si de lamuritu, incātu ce-va mai curatu nu se póte nici gandí. Sa-mi credeti, ca eu nu vorbescu nimicu din prim'a intentiune, ci mai nainte studiezu obiectele, punendu-me fāra cá sa simtiti, in inimile Dvóstra, si reducu materialele la binele comunu, pentru care na-am adunatu.

Poftiti adi ori mănne?

Balomiri cere mai nainte o conferintia privata.

D. Baritiu cere adunare pe dupa amēdi si alegerea unei comissiuni pentru elaborarea adresei. (Strigări: Fortebine! - Nu e bine!) — Dupa ce va fi proieptulu gat'a, apoi sa se decida, ca publica sa fia siedintia ori secreta?

D. Branu de Lemény. Sa remanem strinsu la ordinea dfilei. D. Baritiu s'au abatutu deschidendu cuventu pentru o comissiune. (Repetiescu intrebările si propunerile sele de mai susu.)

D. Gaitanu. Adunare preliminară secreta adi la 5 óre pentru statorirea principiiloru adresei.

D. Popu. Meritul lucrului sa-lu lasámu pe mănne la

siedintia publica, cum e si acést'a, ear dupa amēdi sa ne adunámu la o conferintia straordinaria secreta.

D. Alduleanu atātu din motivu obiectivu (ponderositatea lucrului) cátu si subiectivu (obosél'a) se alatura la parerea Escellentieloru Sele DD. Presiedinti; siedintia cea mai de aprópe sa fia secreta.

D. Popu e de totu pentru publicitate.

P. Boieru. In publicu! Sa ne pazimu sa nu picámu intr'o „fama slaba!“ (Ilaritate).

D. Pres. Eppu Siagun'a. Am ajunsu la votisare. Suntu 3 opinii: 1) cá siedintia va sa tina adi, 2) cá sa se tina mănne, 3) - de nu gresiescu, cá elaborarea adresei sa se concréda unei comissiuni. — 1) dara: cáti vreau sa fia adi la 5 óre o svatuire?

D. Baritiu. Vótéza-se prin siedere ori prin scolare?

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Prin scolare!

D. Popu. Trebuie sa distingem intre siedintia preliminară si formala. Cea publica seu formala sa fia mănne la 9 óre, adi ne sta 'n voia a ne aduná la o siedintia pregatitoare privata.

D. Bolog'a. Totu asiá cá d. Popu.

D. Macedonu. Sa se voteze.

D. Pres. Eppulu Siagun'a distinge intre siedintia 1) ordinara a Conferintiei, 2) cându Conferintia tine siedintia cá Comitétu, nu cá Conferintia, 3) carea nu se póte numi siedintia, ci conversatiune.

Dupa mai multe desbateri de insemnatate mai secundare, vorbindu d. Bohotielu s. a. in privintia a adunarei mai de aprópe, se enuncia prin Presidiu, ca mănne la 10 óre va fi siedintia publica, ear astadi dupa amēdi totu in sal'a adunări o conyorbire familiara intre membrii conferintiei.

Pe cându erá sa se 'nchida siedintia, sosese urmatorul

Telegrammu

datu in Cernautiu in 8/20 Aprile la 11 óre, 20 minute dimineti'a; sosita in Sabiu in 8/20 Apr. 12 óre, 25 minute laamiadi.

Inaltului Presidiu alu congressului romānu in Sabiu.

Romāni Bucovinei, preambucurati pentru adunarea congressului natiunala, aducu acelui'a si presiedintilou lui, preamertatiloru Archierei, salutare fratiésca aduncu simtita, devotamentu respectuosu si cele mai cordiale si intime fericitari pentru deplinulu succesu alu consultárilor lui pentru salutea natiunei. — Eudoxiu, Georgiu, Alessandru, Nicolau Hormuzachi. Ioann, Alessandru, Georgiu Costinu. Emanuilu, Eugenu, Victoru Sturza. Alessandru Grigoreza. Teodoru Buchenthalu, Iancu, Demeter Popoviciu. Nicolau Vasilco. Iliuti, Protosingelu. Mitrofanoviciu, professoru. Calinciucu, profesor. Orest Renney. Ciupercoviciu. Shier'a. — care se citește cu voce inalta si se primesce cu aclamatiune de cea mai via multiamita.

Cu acést'a se 'ncheia siedintia I.

Dupa amēdi la 5 óre se tine o 'ntalnire si conyorbire cu caracteru curatu familiaru si confidintiaru.

Cuventulu E. S. Mitropolitulu Conte Siolutiu. *)

Domniloru!

Fiti din adunculu animei nostre in Domnulu salutati si bineventati!!!

Nu putinu nutrementu de cea mai viua bucuria da sufleteloru nóstre privirea cea mangaitória asup'a splendidei, numerósei si alesei nóstre adunări natiunale.

Nu putina mangaiere si cutesare intru angustiele tempului de fatia insufia ingrigirei nóstre celei parintesci, cari pana acum'a fatisii cu atâtea impedecări ne-au neodichnitu si neau neliniscitu animele nóstre pentru unu vinitoriu mai fericitu si pre seam'a natiunei nóstre, candu ne vedemu incungiuurati si spriginiti de lamur'a si de cea mai alésa classa a filoru natiunei nóstre romāne, cari intre mai bine de unu millionu de Romāni credintiosi, esceleza cu intieleptiunea, cu unu judiciu profundu, cu neclatita credintia si alipire catra Tronu, cu zelu si iubire catra patria, si catra innaintarea fericirei iubitei sele natiuni.

Incuragiati dara, ca conferintele, cari se voru face sub presidentia nóstra, voru fi spriginite prin asiá propte tari si barbati asiá zelosi si natiunali, cu atāt'a cu mai statornici pasi vomu potea cu ajutorulu lui Dumnedieu purcede in consultările nóstre, cu catu prin contestulu p. n. Resolutiuni suntemu si despre aceea deplinu assecurati, ca nu numai tere-

*) Amesuratu obligamentulu din nr. trecut reproducem acestu cuventu indata ce-lu priimim. Red.

nulu pre carele acum in aceste conferintie nationale stămu, este legiuitu, pre care au statut si in conferintiele nostre din 13/1 Ianuariu 1861 si din cari se-au substernutu Tronului si acele petitiuni, pe cari avem acum norocire a fi dobanditu prea nalt'a Resolutiune, care este obiectulu celu mai placutu alu conferintieloru nostre acestoru de acum.

Nu mai esista dara la midilocu alta piedeca, ca se nu potemu legalnicesce si in aceste conferintie liberu pentru inaintarea binelui de comunu si alu natiunei nostre consultă.

Cutesati dara, in Domnulu Onorati Domni! libere cu adevratu, inse cu cea mai adunca a intieptiunei judecata, bine rumegatele glasuri ale radica; pentru ca nu potu se nu ve desteptu intiept'a-ve atentiune si spre aceea, ca loculu pre care stămu sântu este, si obiectulu si substratulu consultarilor nostre atatu e de grandiosu, momentosu si afundu taiatoriu inca preste vécuri in viét'a dulcei patriei si a natiunei nostre, câtu dáca candva o natiune a avutu lipsa de intieptiune, de unu sange rece si asediatu in judecatile, in cuvintele, consultarile si hotaririle sale, si de un'a privigere si cugetare inainte, afundu si bine socotita la venitorulu seu si a iubitei patriei sale, nici un'a natiune ca natiunea româna, atât'a lipsa de aceste vertuti, si togma tn momentulu de fatia, candu este intrebarea de mörte ori viatia pentru ea, nu are.

Nu e mica nici de a se condamnă, ci prea grandiosa si prea grea acea problema, asupr'a cărei'a avem asiá seriosu si cu sange rece a ne consultă.

Cu unu cuventu, prea grandios'a si marét'a problema si substratu alu consultarilor este nu numai coordonarea iubitei nostre natiuni cátra patria si cátra colocitórele sorori natiuni, si a introducerei si conlucrarei ei in tóte drepturile politice constitutiunale si assignarea competentulu locu in numerulu adeveratelor si legiuitelor de pan' acumu natiuni in patri'a nostra, cu cari de aci inainte la olalta avem de a constitui sistem'a Transsilvaniei; da a gandi si cugetá seriosu si despre caile acelea, prin care s'ar potea mai bine promová parintiescile si preanalte intentiuni ale adoratulu nostru Monarchu si a se uni autonomi'a iubitei nostre patrie, care de Maiestatea Sea pre bas'a diplomei din 20. Octobre 1860 ne este cu cuventu regescu apromisa, si care noua ni-se cade cu totu dreptulu a o spriginí si sustinea, — cu relatiunile cari aru avea cu intregu Imperiulu Austriacu.

Domniloru! seriosu se cugetamu, ca acelea ce vomu scapá din gurile nostre in conferintiele nostre acestea, acelea nu voru resuná indesiertu numai in sal'a aceast'a; acelea voru respinge echoulu seu si in urechile patriei, ba in ale intregu Imperiulu Austriacu si a tóta Europ'a. Glasulu nostru intieptiesce formatu si binenimeritu va avea pondulu seu tocma si in cumpan'a sórtei intregulu Imperiu Austriacu; elu de si a fostu candu-va ne bagatu in seama si nepretiuítu, insa acumu nu mai póte fi condamnatu; ca dicu, ca dupa 1848 si mai vertosu dupa diplom'a din 20 Oct. 1860, totu omulu acela tare ar' retaci in calcululu politice, care despretinindu si ne bagandu nici intr'o seama dreptulu glasu alu natiunei nostre române ar' socoti ca ea la coordinatiunea patriei nostre si a acestei'a cátra intregu Imperiulu Austriacu n'aru poté avea vre unu influxu si glasu catu de micu hotaritoriu. —

De aceea se nu uitámu Domniloru, ca aci in sal'a acést'a, si in conferintiele acestea este concentrata nu numai tóta increderea, dá si tóta speranti'a natiunei nostre. —

Ba, dela Adunarea aceast'a asceapta cu mare incordare a animiloru nu numai natiunea nostra, iubít'a nostra patria si tóte colocitórele sorori natiuni, ci iasusi si adoratulu nostru Monarchu si Domnitoriu (Sa tráiescal) se vadia, cum-si va implini Adunarea nostra inalt'a, mareati'a, inse si prea ponderós'a si pentru iubít'a nostra natiune si patria multu hotaritórea aceast'a missiune! Ba dicu, ca dela adunarea nostra aceast'a — dupa cum-si va deslegá ea problem'a-sa voru urmá si binecuventárele seu blastamurile posteritateri asupr'a nostra.

Nu ve mirati dara Domniloru! deaca éra ve voi repeti, ca dáca candu-va vre o natiune a avutu lipsa de intieptiune, de unu sange rece si asediatu, de o priveghiare si de o afunda si bine socotita inainte — cugetare si cautare in venitoriulu seu, alu dulcei patriei sale, nici un'a natiune ca a nostra mai mare lipsa de aceste vertuti si poteri sufletesci

in momentulu acést'a de fatia, candu este intrebarea despre viét'a seu apunerea, ei, n'a potutu se aiba.

La trei mari datorii si lucruri de capetenie mai cu seama trebuie conferintia nostra aduncu si cu tóta seriositatea se caute, cari dupa parerea mea ar' fi:

a) Interesele s'au mai bine drepturile si beneficiurile politice a iubitei nostre natiuni.

b) Prosperitatea dulcei si comune nostre Patrie. si

c) Neclatit'a credintia si alipirea catra angust'a casa domnitorea, si de aci urmând'a gloria a Tronului, Unitatea si tari'a intregu imperiulu Maiestatei Sele. (Sa tráiesca!)

1. Ce se atinge de interesele, s'au mai bine de drepturile seu bineficiurile politice si civile ale iubitei nostre natiuni, acelea intru atât'a de mare si chiara mesura si modalitate le a desfasiuratu natiunea nostra in lati'a patriei, in adunarea regnicolara din Alba-Iulia 1861 si a Comitatelor, districtelor si scaunelor si si inaintea Maiestatei Sele, si a Inaltulu seu Regimu, prin mai multe suplice si deputatiuni, din sinulu seu inaintea Augustulu Tronu tramise, câtu acelea a le mai desfasiurá si aci si din nou a le mai repitá tóte s'ar pareá a fi unu lucru desiértu si fara scopu. Ci Romanulu nici cu acestu binevenitu privilegiu, nu va potea nici de catu face taina din interesele seu nationale, si pana candu drepturile sele nu si-le va potea deplinu castigá, tocma si interessulu patriei si alu intregi Monarchii, nu se va potea odichni, si nu va incetá a cere, a bate la usi, ba a le reclamá cu voce puternica si inaintea lumei.

Mai bine cá 400 de ani natiunea nostra si confessiunea ei in patri'a loru a fostu fora mila tolerata, ba esilata si de legi proscrisa, de si ea a supportatu partea cea mai mare a greutatilor publice ale patriei sale.

Ea acum vrea blastemulu acést'a, jugulu acelu de fieru pentru tóta veci'a a-lu scuturá si pre căli legalnice a-si asigurá deplin'a s'a libertate nu numai individuale, ci si comuna nationala cu tóte drepturile ecuale, cari se cuvinu ei cá atare.

Principalulu interesu alu natiunei române dara este, cá in patri'a s'a se fia de tóte colocitórele natiuni, prin un'a lege in comunu adusa si de Regele sanctionata, recunoscuta de un'a asiá natiune legiuita, care de tóte acele privilegie, immunitati si beneficiuri sa se bucure, de cari se bucura, si se voru bucurá si celelalte sorori colocitóre natiuni.

Ce e dreptu, Domniloru, ca din grati'a Monarchulu, prin diplom'a si p. n. manuscrisu cátra grafulu Rechberg din 20 Octobre 1860, si natiunei române, cu libertatea si autonomi'a nationale, si cu mai multe beneficiuri nationale, suntu nu numai promise, da in parte si realizate; inse dupa ce Sistem'a Principatulu Transsilvaniei in sensulu Art. diet. a VI. din 1774 s'a basatu mai nainte numai pre trei natiuni, si 4 confessiuni autonome si precumu din contextulu mai multoru legi ale patriei se culege (') nu numai sarcinile publice, dar si reprezentatiunea, si alte beneficiuri si oficiuri publice se-au impartitu totu deun'a dupa interesele publice ale autonomelor nationalitati si confessiuni.

Interesele dara ale natiunei române postescu neertatu, cá ea in constitutiunea si sistem'a patriei sele intre celea 3 natiuni autonome si patru confessiuni, nu numai se figureze cá natiune libera cu ambele sele confessiuni, dar loculu ei in aceea sistem'a cá la a 4-a natiune autonom'a se-i se asigureze si prin lege noua sanctionata de preinduratulu Monarchu.

De aici Domniloru! apoi prea firesce si legalnicesce urmeza, ca interesele natiunei nostre suntu totu acelea, cari dupa sistem'a marelui nostru Principatu alu Transsilvaniei si dupa constitutiunea ei — lu au seu lu voru avea si celelalte conlocitóre natiuni, adeca se fia autonoma de sine statatória, cu unu perfectu dreptu de limba — ca idei'a de natiune autonoma fara limba e numai o satira, asemenea acelei idei „ca marea aru potea fi fara apa seu fara fundu“ si cu dreptulu la reprezentatiune in dieta, seu in adunările Comitatense, si se aiba tóte celelalte beneficiuri in aceea si in atât'a numai proportiune, in care natiunea româna — falislu cu conlocitórele si sororile natiuni concura si la supportarea greutatilor publice si la sustinerea comune patrie.

Natiunea româna nice odata nedereptate seu mai multu decâtu un'a derépta competintia de-la sororile natiuni seu de-

(') Vedi si aprob. p. 1. art. II. par. III. art. I. Comp. Const. p. II. tit. 1. Nr. 16, 17, 18, Edict: 49 art. diet. de anno 1791 art. II. puncto 9º Dipl. Leopold.

la patria seu de-la Monarchulu seu nu va pofiti. Ear' acésta pretensiune e asiá de drépta, câtu cu fatia curata incontra-i nimeni nu va poté stá, si toti acei, cari aru indrasni a o botezá de o pretensiune escentrica seu de prea intinsa si nederépta, insusi s'aru poté botezá si tine de cei mai mari ne-amici ai dreptatii. Pentru-ca unii cá acei'a cu alte cuvinte numai atât'a aru dice: Româniloru, fiti voi buni, seu mai bine nebuni, si portati si d'aici innainte din greutatile patriei sarcin'a cea mai mare si din binefacerile eii indestuliti-ve cu partea cea mai mica!

Cându dara natiunea noastră-si cere, precum din sarcinele cele publice, asiá si din folósele patriei sale numai competintia proportiunata si drépt'a sa parte: nu se póte nici innaintea cerului, nici innaintea lumii rusiná, si nici ca cu vre-o justitia i s'aru poté denegá.

2. Ce se atinge de prosperitatea dulcei noastre patrie, Românulu interesele amatei sale natiuni pururea se va nevoi a le uni cu neclatit'a sa credintia cátra Domnitorulu seu, dar si cu nemarginit'a iubire cátra dulcea s'a patria.

Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sa-si iubésca patri'a si vét'r'a strabuniloru sei, cá Românulu.

Sciti, Dloru! cu cáta fragedia-si iubesc Românulu patri'a sea si cu cáta caldura a animei se lipesc de pamentulu si de vét'r'a parintiloru sei!

Nu e natiune sub cern, carea in virtutea iubirei si alipirei de patri'a sea sa o póta intrece.

Cine s'aru mai indoi despre acést'a, l' indreptámu la tristeles si istoricele patimi si dorerósele eii rabdari mai preste cincí secole; candu ea in patri'a sea, in carea cu conlocuitórele natiuni, nu subjugata cu armele, fora „spon-te sua dextram dantes“ — cum dice anonimulu notaru alu lui Bel'a — si-au impartitu pamentulu si tóte politicescile sale bineficiuri, — erá totusi proscrisa, esilata si tolerata numai usque ad beneplacitum Principis et Regnicolarum, si totusi in sórtea acést'a asiá tirana, nederépta si nemeritata, n'a voitu a se desparti de pamentulu acest'a, in care se odich-nescu in urne si sub monumente maretie ósele si cenusi'a preastralucitiloru sei strabuni.

Au rabdatu mai bine confiscarea bunuriloru si miseria, si ce e si decátu mórtea mai greu, degradarea din tóte drepturile omenesci la cea mai urita, mai de josu si mai tirana sclavia si stare mai de dobitocu, decatu cá de-la vetrele parintiloru sei (ab aris et focis gloriosorum suorum parentum) sa se lase si prin cea mai rea din lume miseria si sórte a se goni si alungá, seu sa se póta silí sa easa si sa tréca din patri'a loru, chiaru nici aprópe numai preste Carpati la fratii sei.

Si déca Românulu atunci, candu erá, cum am disu, in patri'a sea exule si robu, seracu si asupritu, atâtu si-a iubit patri'a, câtu nu o-a parasitu, ba nu si-a pregetatu nici cu tóte putinelele sale poteri si averi si cu scumpulu seu sânge a o aperá impreuna cu celelalte conlocuitóre natiuni, — dupa diplom'a din 20 Octbre 1860 — indereptat'u, — si va uitá vr'odata de patri'a sea? Seau cine va mai cutezá a negá, cá Românulu intru dobandirea si sustinerea autonomiei scumpei sale patrie, pe bas'a diplomei si a in-naltului manusorisu regescu din 20 Oct. 1860. eatra Grafulu Rehberg, seu pentru promovarea binelui eii de comunu, din tóte poteriile lui nu se va silí, dintr'o fratiésca centielegere cu sororile natiunei din patria, tóte cele potintiose si legiuite a le face si a le miscá?!

Si acést'a e, Dloru! radical'a cauza, pentru carea natiunea româna doresce din adânculu amimei sale unu terenu legiuitu, o dieta in patri'a sa si nice decátu afara de ea, unde deslegându-se deasup'r'a eii blastemulu legi vechi si prin o lege nóua recunoscându-se de cátra celelalte conlocuitóre sorori natiuni, si natiunea noastră de sora legiuita a sa, cu care la olalta acum sistem'a marelui principatu alu Ardealului, nu cá mai nainte de 1848. numai trei natiuni si patru confessiuni ci patru natiuni si siese confessiuni constituându si asiá impartásindu-se in tóte egalele daruri ale legi celei nóua, numai la olalta intru o fratiésca intielegere a celoru patru natiuni si siese confessiuni, sa ne nevoimu nu numai fericirea si prosperitatea comunei si iubitei noastre pa-

trio a o solicitá, fundá si promová, dar si preainnaltele si parintescile intentiuni si Tronulu adoratului Monarchu dupa homa-gial'a nóstra datorita cu unite poteri a le sprigini.

Dloru! natiunea nótra e convinsa, ca pronia cea ddi-césea dupa adancele si neajunsele sale judecati, de aceea a voitu a asiediá in patri'a nóstra mai multe natiunalitati si mai de diverse origine si limba, cá imprumutatu un'a cu alt'a nu numai sa ne tolerámu, ci sa ne si iubimu si sa ne voimu un'a altei'a binele; ca a patr'a (a dóu'a) porunca este „sa iubesci pre deaprópele teu cá insuti pre tine!“ si la olalta intru o armonia fratiésca si crestinésea cu poteri unite sa efeptámu fericirea comunei e scumpei nóstre patrie; ca disu este: Concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur.

Pentru-ca repetiescu si aici aceea, ce de un'a miia de ori am mai disu si voiu mai dice ori si cui, ca tóte acelea suntu numai visuri, fantasii si idei fara fundamentu basate pe ventu, déca voru socoti seu sororile nóstre natiuni, adica fratii Magiari, Secui si Sasi seu Românii, ca fára impreuna si fratiésca a acestoru 4 natiuni contielegere intr'un'a, voru poté deosebi, un'a fára alt'a, fericí patri'a. — De unde nu me indoiescu, ca natiunea nóstra româna si de asta data inca in adunarea sea presenta natiunala, in consultárele sale va dá semnele cele mai eclatante ale dorului, ale nesuintiei sale pentru o buna intielegere, pentru o infratire adeverata pe terenulu unei derepte, proportiunate si perfecte indreptátri, precum in greutátile, asiá si in tóte beneficiurile constitutiunei si ale patriei, cu celelalte conlocuitóre sorori natiunalitati din patria.

3. Incátu se atinge de neclatit'a credintia e alipire cátra august'a casa domnitória, de unitatea si consolidarea e glori'a Tronului si tari'a integului imperiu alu Maiestátii Sale, — anim'a cea multiamitóre a Românului nici odata va poté sa uite, in ce mesura mare este natiunea sa datóre Domnitorului e Monarchului seu si la tóta august'a casa austriaca domnitóre! —

Românulu pururea-si va aduce aminte, ca—eá sa nu pomenimu de tóte cele multe si mari faceri de bine, ce a luat natiunea nóstra in daru din mânilor gloriosiloru si de eterna pomenire vredniciloru Domnitori ai casei austriace, indata dupa-ce pronia ddiéiasca dedú si iubit'a nóstra patria sub prea blândulu si omenosulu sceptu alu domnitórei case austriace si inainte de 1848—numai acelea déca le vomu memorá, care din inalt'a si prece crestin'a indurare a gloriosului acum Imperatu si Mare-Principe alu nostru Franciscu Iosifu I. (Sa traiésca!) de-la 1848 incóce pâna in diu'a de astadi in decursulu celoru 15 ani a dobanditu, suntu mai mari, mai grandiose si mai multe, decutu tóte acetee, care natiunea româna mai nainte de 1848 in decursulu mai a loru 500 de ani a luat de-la ego-istic'a si pentru Romani neomenós'a, cá sa nu-i dícu, tiran'a constitutiune, legislatiune si carmuire, numita natiunala patriotica.

Spuneti-mi, Dloru! ce este si p. n. si indurat'a resolutiune din 18 Oct. 1862 alt'a, decátu cele mai stralucite semne ale parintescii indurari si portári de grija a adoratulu nostru Domnitoru si a M. nostru Principe Franciscu Iosifu I. pentru natiunea nóstra?!

Intóreeti, Dloru! foile istorici patriei nóstre inapoi, pâna in véculu 13, cautati si vedeti, carele din Regii Ungariei seu dintre Principii Transilvaniei seu prin vr'o diploma, decretu seu lege seu vreo resolutiune a vorbitu asiá umanú, asiá cu parintésca ingrijire (decátu numai dóra in báljocura) cu natiunea romana, cá cum au graitu gloriosii si de etern'a pomenire demnii Domnitori ai augustei case austriace?! Si mai vertosu cá glorióse regnantele nostru Domnitoru si Monarchu Franciscu Iosifu I. (Sa traiésca!) prin p. n. sea resolutiune, carea este caus'a adunárei nóstre de acum'a, si preaplacutulu si maretulu obieptu alu desbateriloru si conferintieloru eii. (Va urmá.)

Burs'a din Vien'a in 10/24 Aprile 1863.

Metalicele 5%	75. 20.	Actiile de creditu	203. 60.
Imprumutulu nat. 5%	80. 90.	Argintulu	111. 75.
Actiile de banca	795.	Galbinulu	5. 37.